

Sirilo Eszter

„Együtt 100”

„A zene megindít, formál, a száj helyett tökéletesen elmondja az érzések sokaságát, közel hozza a lelkeket és testeket egymáshoz, szabaddá tesz.” (Homolya Éva)

Tavaly áprilisban a Márai Sándor Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium és Alapiskola három kórusa nagy ünnepet ült. 100 évesek lettek. Kassa egyetlen magyar tanítási nyelvű alapiskolája és gimnáziuma, a „Márai” mellett működő Csengettyű gyermekkórus 55, a Leánykar 35, míg a Vegyeskar 10 éves lett. Ez, ugye, együtt éppen 100. De mégis hogyan kezdődött, és milyen volt az út idáig?

1. kép: Az Együtt 100 éves kórusok

Forrás: A kórus archívuma

Homolya Éva 1969-ben, huszonéves fiatal tanárnőként érkezett Kassa jó nevű iskolájába. Hálából, amiért szeretettel fogadták, énekkart alapított. Szerencséje volt, hiszen az iskola vezetése támogatta, a gyerekek pedig szívesen vettek részt egy olyan közösségi tevékenységben, melyet addig csak a tanítási órák keretében vagy alkalomadtán műveltek. Néhány hét múlva már úgy csilingelt a szoprán hangja, mint a karácsonyi csengettyű, így a kórus nevének sem kellett sokáig gondolkodni. Csengettyű. Ezzel kezdődött a félévszázada tartó sikertörténet, melynek során nemzetünk népdalkincséből kiindulva, világhírű kórusmuzsikájából építkezve a nagyvilág zenei kincseit megismerve és felhasználva épül és szépül a lélek, alakulnak és fejlődnek a társas kapcsolatok, miközben világszínvonalú kórusmunka folyik. S a nevük mára nemcsak a Kárpát-medencében, de egész Európában ismertté vált.

Természetesen nem csak ismertté, de elismertté is, hiszen Homolya Éva kitartásának és lelkesedésének köszönhetően szinte azonnal jöttek a sikerek. A Csengő Énekszó aranysávos minősítései, az eperjesi aranysávos minősítés 1980-ban, ahol az összes szlovák iskolát megelőzte a kórus, a Debreceni Bartók Béla Nemzetközi Kórusverseny, énekkari találkozók Pécsen, Zilahon és Csíkszeredán. S jött dicséző levél is, ékes magyarsággal írott, mégpedig az egyik legnagyobb szlovák zeneszerzőtől, Ján Cikkertől. Akadtak persze nehézségek is. Hol fegyvert, hol pártellenes propagandairatokat kerestek golyószórós határőrök a gyerekeknél. Hol a rendőrség, hol a Magyar Rádió munkatársai segítettek a lerobbant buszból pótbuszba átszálló gyerekek biztonságát az autópályán...

2. kép: Homolya Éva vezényel

Forrás: A kórus archívuma

A hosszú távú sikerhez persze több kell, mint lelkesedés vagy a karnagy elhivatottsága. Sok-sok órányi kemény munkával jár. Kitartóan kell fejleszteni az egyéni adottságokat, de a legmagasabb színvonalra kell juttatni az együttműködés képességét is. Az iskolai kórus fogalma nagyon különleges. Nem herdálhatják el a tehetség legapróbb szikráját sem. Nincs olyan, hogy „nem elég jó” gyermek. Nincs válogató, nincs tehetségvizsga. Aki szeretne, az bizony énekelhet. De a munkát senki sem úszhatja meg. Mindenki fontos, minden hang számít. Eltelt néhány évtized, és a gyermekkórusból kinőtt lányok komolyabb, érettebb hangzású művekben is szerették volna megmérettetni magukat. 1989-ben megalakult a Leánykar, melynek vezetéséből már Kekeňák Szilvia is komoly részt vállalt, de a kétezres évek elejétől egy újabb kórustag, Ferencei Andrea is karnagyi pálcát ragadott. Homolya Éva pedig büszkén, komoly életművet hagyva örököseire, adta át a kórusok vezetését egykori tanítványainak. Kezdetét vette egy új időszak, melyben két fiatalabb, de éppoly tehetséges karnagy vezette tovább a kórusokat.

2014-ben a gimnazista fiúk megelégtették, hogy megváltozott hang adottságaik már nem teszik lehetővé, hogy Csengettyűsök legyenek. A Leánykar pedig, ugye, szóba sem jöhetett. Megalakították hát az Ifjúsági Vegyeskart, s immár három kórus járta a versenyeket, fesztiválokat.

Egy hazai versenyen, az érsekújvári Csengő Énekszó fesztiválon részt vettek belga szakemberek, akiktől az első meghívás érkezett Nerpeltbe, Belgiumba, egy nemzetközi kórusversenyre. A nagyvilágban, ha az ember versenyezni szeretne egy komolyabb fesztiválon, kapnia kell egy meghívót, amely a kórus színvonalát hivatott bizonyítani. Belgiumban, 2018-ban a *Neerpelt Europees Muzikfestival Jeugd* nemzetközi kórusversenyen a Csengettyűvel azonnal egy első, a Leánykarral és az Ifjúsági Vegyeskarral két második helyezést értek el. Belgium után már szinte kézzől kézre adták őket a szervezők, így bekerültek a nemzetközi vérkeringésbe. Az elmúlt években pedig bejárták már Európát. Belgium után Olaszországban és Franciaországban versenyeztek. 2019-ben Olaszországban a *Voices for peace* nemzetközi kórusversenyen Perugiában a Leánykar és az Ifjúsági Vegyeskar is első helyezett lett, emellett a Leánykar kategóriagyőzelmet is aratott. 2022-ben Franciaországban az *International Choir Competition in Provence* nemzetközi kórusversenyen a Csengettyű második, a Leánykar ötödik lett. Németországban részt vettek egy adventi fesztiválon, majd észak felé vették az irányt, és Svédországban kötöttek ki. A *5th European Choir Games & Grand Prix of Nations 2023* norköpingi versenyen az Ifjúsági Vegyeskar ezüstérmes lett. Évente több nemzetközi verseny meghívást is kapnak, de választaniuk kell, hisz egy-egy külföldi út jelentős anyagi terhet jelent, amit csak komoly büvészmutatványok árán képesek előteremteni. Tavaly a görögországi *5th Kalamata International Choir Competition and Festival*ra varázsolták elő a részvétel költségeit. A siker itt sem maradt el, az Ifjúsági Vegyeskar aranyérmet, a Csengettyű és a Leánykar ezüstérmet nyert.

3. kép: A Leánykar Kalamatában

Forrás: A kórus archívuma

4. kép: A kalamatai győzelem

Forrás: A kórus archívuma

A külföldi versenyek mellett természetesen továbbra is részt vesznek a hazai és magyarországi kórusversenyeken. 2022 például hihetetlen sikereket hozott. Budapesten, a *Kodály Zoltán IX. Magyar Kórusversenyen* a Csengettyű arany oklevelet kapott, és az *Editio Musica Budapest* különdíját is elnyerte. Privigyén a *Mládež spieva* országos kórusversenyen a Csengettyű aransávós minősítést szerzett. Érsekújváron a *Csengő Énekszó Magyar Gyermekek- és Ifjúsági Kórusok XVIII. Országos Fesztiválján* a Csengettyű és a Leánykar aransávós minősítésben részesült a zsűri dicséretével, az Ifjúsági Vegyeskar pedig aransávós minősítést szerzett. A 2024-es privigyeyi versenyen pedig énekkaros történelmet írtak. A Csengettyű és a Leánykar is aransávós minősítést kapott, a gyermekkórus pedig abszolút országos győztes lett a kategóriájában.

5. kép: Az 55 éves Csengettyű

Forrás: A kórus archívuma

A Márai kórusaiban való éneklés azonban nem csupán versenyekre való felkészülésekből és versenyzésből áll. Fellépnek az iskolai eseményeken, ünnepeken. Ünnepi hangversenyeket szerveznek, közös előadásokat tartanak a gimnázium színjátszó társulatának, a KGSzT-nek a lírai színpadával.

Csengettyűsnek lenni tehát jó, de ezenfelül élethosszig tartó állapot. A legkisebbek akár nyolcéves korukban kezdenek énekelni, hiszen ma már Kicsinyek kórusa is működik, s tarthat ez akár az érettségiig. De akkor sem kötelező kiszállni, vannak kórustagok, akik az egyetemi tanulmányaik alatt – vagy később is – visszajárnak a kóruspróbákra. A jubileumi hangversenyeken pedig mindig énekel a Nostalgia kórus, mely egykori kórustagokból alakul néhány héttel a koncertek előtt. Nem volt ez másként a 2024-es *Együtt 100*, jubileumi hangversenyen sem, ahol már nagyszülők énekeltek az unokáikkal, Homolya Éva néni vezényletével. Nem csoda hát, ha minden valaha volt Csengettyűs örökre tagja marad ennek a daloló családnak, mert az összetartó ereje az egymás és a muzsika iránti szeretet. Ezeken az alapokon indította el a munkát Homolya Éva 1969-ben, s ezt viszi tovább az új nemzedék Ferencei Andrea és Kekeňák Szilvia vezetésével.

6. kép: Svédországban a kórus

Forrás: A kórus archívuma